

(відповідний аналітичний рахунок) К 23.п «Витрати цехів (переділів) допоміжного виробництва»).

Висновки з проведеного. Впровадження запропонованого підходу до бухгалтерського обліку та калькулювання собівартості переробки відходів має відбуватися шляхом закріплення зазначених положень в системі внутрішньої регламентації бухгалтерського обліку діяльності промислового підприємства. Порядок вибору баз розподілу має зазначатися в Положенні про облікову політику. Переліки переділів та калькуляційних одиниць, задіяних в переробці відходів, мають бути затверджені окремими документами керівником та узгоджені головним інженером та головним бухгалтером промислового підприємства. В цілому порядок облікового відображення та калькулювання собівартості й переробки відходів повинні бути регламентовані окремими методичними рекомендаціями, специфіка яких має бути для кожного підприємства визначена окремо залежно від технології переробки та видів відходів, які підлягають переробці.

Таким чином, калькуляція собівартості переробки відходів надаватиме інформацію про вартість перероблених відходів, прямі виробничі витрати на їх переробку в розрізі елементів витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, витрати на соціальні заходи, амортизація та інші витрати), розподілені загально-виробничі витрати цехів основного і допоміжного виробництва та вартість послуг допо-

міжного виробництва. Форма калькуляції визначається відповідно до запитів користувачів та може мати розширений та вузький формати, що в умовах комп'ютеризації не вимагає витрачання додаткових трудових та інших ресурсів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ильина М.Е. Управление отходами промышленных предприятий региона с учетом межотраслевых взаимодействий в системе: на примере Владимирской области: дис. ... к. тех. н. : спец. 05.13.06 / М.Е. Ильина. – М., 2007. – 161 с.
2. Забруднення ґрунту відходами машинобудівних підприємств // Промислова екологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ekologprom.com/pdruchnik-z-promislovo-ekolog/137-zabrudnennya-gruntu-vidhodami-mashinobudivnix.html>.
3. Екологія: Машинобудування / Основи загальної екології та її аналіз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://childflora.org.ua/?page_id=27.
4. Global Forum on Environment: Promoting Sustainable Materials Management through Extended Producer Responsibility [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/env/waste>.
5. Product Stewardship Act 2011. – Australian Government [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.comlaw.gov.au/Details/C2011A00076>.
6. Government Decree on Waste № 179/2012. – Ministry of the Environment, Finland [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2012/en20120179.pdf>
7. Act on the promotion of saving and recycling of resources. – Korean Ministry of Environment [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moleg.go.kr/english/korLawEng?pstSeq=47557>.

УДК 330.87:338.24

Одношевна О.О.
кандидат економічних наук,
старший викладач

Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

КОНЦЕПТ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

У статті проаналізовано сучасний стан системи ведення обліку і аудиту власного капіталу у сільськогосподарських підприємствах. Виявлено шляхи удосконалення та оптимізації обліку власного капіталу за рахунок впровадження ряду внутрішніх первинних документів обліку останнього, а також розроблено механізм оптимізації власного капіталу.

Ключові слова: власний капітал, оптимізація, обліковий процес.

Одношевная О.А. КОНЦЕПТ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УЧЕТА И АУДИТА СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье проанализировано современное состояние системы ведения учета и аудита собственного капитала в сельскохозяйственных предприятиях. Обнаружены пути усовершенствования и оптимизации учета собственного капитала за счет внедрения ряда внутренних первичных документов учета последнего, а также разработан механизм оптимизации собственного капитала.

Ключевые слова: собственный капитал, оптимизация, учетный процесс.

Odnoshevnaya O.A. CONCEPT IMPROVEMENTS ACCOUNTING AND AUDIT COMPANY'S EQUITY CAPITAL

The current state of the system of accounting and auditing of equity capital in agricultural enterprises. We found the following ways to improve and optimize the account equity, through the introduction of a number of internal source documents of the latter, as well as to develop a mechanism to optimize its own capital.

Keywords: Equity, optimization, accounting process.

Постановка проблеми. Ефективність діяльності підприємств значною мірою залежить від бухгалтерського обліку власного капіталу, який повинен сприяти своєчасному наданню об'єктивної інформації щодо виявлених внутрішніх резервів, поліпшення використання активів, економії матеріальних та трудових ресурсів. Важливим елементом організації бухгалтерського обліку також висту-

пає розробка та затвердження розміру й структури власного та позикового капіталу, оскільки це важливий інструмент управління підприємством, який є одним з вирішальних факторів впливу на ефективність функціонування сільськогосподарського підприємства. Одним із пріоритетних завдань бухгалтерського обліку є достовірне та повне відображення в ньому та розкриття в фінансовій звітності

плення та розмежування власності, склад якої наведено на рис. 2.

Рис. 1. Механізм оптимізації власного капіталу підприємства

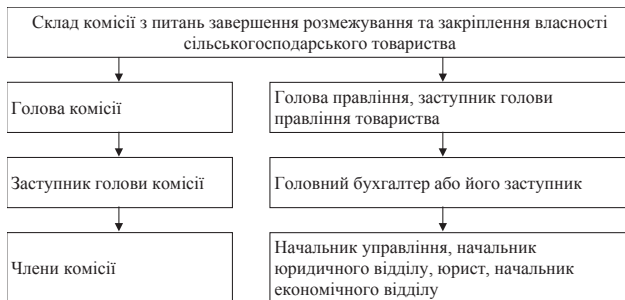

Рис. 2. Склад комісії з питань завершення регулювання розмежування та закріплення власності на підприємстві

На першому організаційному засіданні комісія повинна затвердити функціональні обов'язки для всіх її членів. Рішення комісії правомочні, якщо в її роботі бере участь не менше 2/3 членів, обов'язково голова або його заступник. Комісія приймає рішення простою більшістю голосів. У разі рівного розподілу голосів голос голови комісії є вирішальним. Всі рішення комісії оформляються протоколом. Для ведення протоколів секретарю комісії товариства повинно видати пронумеровану і прошнуровану книгу. Кількість листків у книзі вказується прописом на останній сторінці і завіряється підписами голови правління товариства, голови і

секретаря комісії. Підписи скріплюються печаткою товариства.

Протокол кожного засідання комісії веде її секретар, підписує голова та всі члени комісії, що брали участь у роботі комісії. Комісія подає перші примірники відомостей інших документів на затвердження загальних зборів пайовиків. Після затвердження відомостей інші документи повинні надходити у бухгалтерію товариства для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової і статистичної звітності. Другі примірники відомостей, інших документів залишаються в справах комісії. Робота комісії з завершення розмежування і закріплення власності може вважатися закінченою після:

- затвердження загальними зборами пайовиків всіх відомостей та інших документів, які потребують затвердження;
- внесення в майнові сертифікати даних про розмір частки пайовиків в майні споживчого товариства та видачі їх пайовикам.;
- передачі книги протоколів та других примірників всіх відомостей, інших документів в архів товариства;
- прийняття постанови правління товариства про закінчення роботи комісії.

Головне завдання комісії – слідкувати за правильністю формування, розподілом власного капіталу. Це завдання можна покласти на головного бухгалтера, як заступника голови комісії, та на економіста, які б аналізували фінансове становище підприємства та, як запоруку фінансової стійкості, ефективно використання капіталу, за рахунок чого відбувались зміни, до чого вони призвели та як ще більше покращити становище товариства. У разі необхідності збирати комісію та приймати рішення щодо його покращення, оптимізація структури щодо збільшення чи то зменшення відповідних статей власного капіталу.

Таким чином, запропонована система впровадження комісії з питань завершення розмежування та закріплення власності у сільськогосподарських підприємствах буде вирішувати всі питання стосовно власного капіталу по мірі їх виникнення, не дозволяючи останньому стати фінансово нестабільним та неплатоспроможним.

Для більш якісного ведення обліку власного капіталу підприємства вважаємо за доцільне впровадження системи внутрішнього аудиту. На підставі результатів вивчення первинних документів та аудиторських процедур внутрішній аудитор проводитиме аналіз за такими напрямками:

- аналіз складу і структури власного капіталу у суб'єкта підприємництва;
- оцінка ефективності використання власного капіталу;
- визначення факторів, які впливають на зміну величини власного капіталу;
- аналіз рентабельності власного капіталу.

На базі проведених процедур виявлені помилки і факти шахрайства необхідно згрупувати з метою вста-

Таблиця 3

Запропонований робочий документ для проведення аудиту власного капіталу підприємства

№ з/п	Первинний документ, обліковий регістр				Зміст порушення	Характер порушення (помилка, факт обману)	Який нормативний документ порушено	Суттєвість порушення
	Найменування	№	Дата	Сума				
1								
2								
3								
і т. п.								

новлення їх суттєвості (з урахуванням об'єднаного ефекту) і підготовки підсумкової аудиторської документації. Перелік виявлених помилок і фактів обману доцільно згрупувати в одному робочому документі. Для цього пропонуємо спеціально розроблений робочий документ для проведення аудиту власного капіталу підприємства (табл. 3).

За результатами аудиту перевіряючий готує інформацію про перевірену сукупність для внесення її до Звіту клієнта, а також для складання висновку аудитора. Якщо аудитор не знайшов порушень чи знайшов порушення, які не впливають на законність функціонування, не завдають шкоди державі, засновникам чи акціонерам, то він фіксує факти перевірки в аналітичній частині аудиторського висновку. При цьому аудитор має право пропонувати видати перевірену під сукупність позитивний внесок. Якщо аудитор знайшов порушення, які впливають на законність функціонування чи завдають шкоди державі, засновникам чи акціонерам, то він фіксує всі факти в аналітичній частині аудиторського висновку. Якщо порушення не виправлені, то аудитор не має права видати позитивний внесок.

Отже, підкреслимо, що оптимізація обліку і аудиту власного капіталу є головною складовою успішного функціонування підприємства, максимізації його прибутків, усунення зайвих статей витрат в процесі розподілу часток дивідендів між учасниками.

Висновки. Розвиток ринкових відносин, активізація діяльності сільськогосподарських підприємств та її висока ризиковість вимагають створення ефективного механізму покриття можливих негативних наслідків шляхом формування власного капіталу у всіх аграрних формуваннях незалежно від організаційно-правових форм господарювання і форм

власності. На підставі результатів аналізу підходів вчених з'ясовано, щодо поняття «власний капітал» єдиного визначення немає, що зумовлено його різноспрямованими функціями. Останні визначаються наявністю різних інтересів щодо власного капіталу в суб'єктах економічних відносин – власників, працівників підприємства, кредиторів і держави.

Запропоновано впровадити реєстр заборгованості по виплатах дивідендів. Таким чином, сума власного капіталу являє собою загальну вартість засобів, отриманих від засновників у різній формі, з повною передачею права власності на ці засоби підприємству або залишених засновниками на підприємстві, отриманих в процесі діяльності підприємства (як в результаті власної діяльності, так і безоплатно отриманих).

Аудит власного капіталу є одним з найважливіших розділів проведення аудиту, оскільки власний капітал є гарантією стабільної діяльності підприємства, і від правильності ведення його обліку значним чином відображаються майнові відносини власників.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Баліцька В.В. Структурування капіталу підприємств та оцінка ефективності його використання / В.В. Баліцька // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 6. – С. 56–62.
2. Бутинець Ю.Ф. Облік власного капіталу за національними стандартами / Ю.Ф. Бутинець [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portl/chem_biolo/nvnltu/14_8/567_89.pdf.
3. Пілецька С.Т. Механізм формування власного капіталу підприємства / С.Т. Пілецька [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portl/soc_gum/sre/2010_2/141.pdf.
4. Стельмах М. Механізм формування раціональної структури капіталу підприємства / М. Стельмах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://econa.at.ua/Vypusk_5/stelmah.pdf.